

О Т З И В

за дисертационен труд на тема:

ПОНЯТИЙНОТО ПРОСТРАНСТВО “ВОДА/ТЕЧНОСТИ” КАТО ИЗТОЧНИК НА ОНТОЛОГИЧНИ МЕТАФОРИ В БЪЛГАРСКИЯ И АНГЛИЙСКИЯ ЕЗИК

Автор: Милена Левунлиева

Отзив от: проф. Ирена Васлева

Представеният за защита дисертационен труд, както споменава авторката в изложението си, представлява корпусно базирано семасиологично изследване на когнитивната роля и структурно-семантичните връзки в понятийния сегмент „течни метафори“ в българския и английския език. Разработката започва с увод, в който ясно, точно и кратко са поставени проблемите, целта, хипотезата, методологията и подхода към изследването. Глава 1 включва изчерпателен обзор на развитието на теориите и разбиранията към изучаването на метафората от древни времена до днес. Тук проличава умението на авторката да подбере и представи, без да влиза в излишни подробности, литературните източници, които имат особена релевантност към темата.

В Глава 2 са изяснени обхвата, ограниченията и методологията на изследването и е дефиниран подхода към избора на елементите на корпуса в рамките на теорията за семантичните полета. Тук, както и в Глава 3 е изяснен културно-антропологичния подход към анализа чрез включването на анализ на митологемата „вода“ с цел да се потърсят следи от митологическа мотивация на метафорите в концептуалната системана двата езика. Една от целите на работата е да се разкрие съответствието между митологичната и лингвистичната представа за света и по този начин да се установи връзката *език - култура* в метафоричната концептуализация. Тук, както и по-нататък изследването се опира на структуралната антропология на Леви-Строс.

След тези уводни думи няма да се спирам повече на „преразказ“ на текста на дисертацията, а ще се опитам да поставя конкретни въпроси и да направя някои предложения с оглед на доизясняването на определени моменти в работата. В Глава 4, където се говори за **ролята на визуализацията** в процеса на разбиране и за нейното използване в процеса на обучение би могло да се добави, че визуализацията в днешно време играе все по-голяма роля и при представянето на научното знание засега предимно в точните науки. Някои автори дори изказват опасение, че езикът вече не е в състояние да опише вербално изключително сложните постижения в науката и решаването на този проблем е задача на социалните науки, ако те не искат съвсем да изостанат от съвременните процеси и технологии на развитие и разпространение на знанието. От друга страна, както е известно, създаването на нова научна терминология до голяма степен се основава на метафоризацията и тук намирам пряката връзка на този проблем с темата на разработката.

Другият момент, който искам да засегна, е свързан с **междупличностните отношения и социалната норма**. В текста са използвани две различни дефиниции за явлениято, като втората се появява на стр. 180 в контекста на коментарите за морална норма и се третира като форма на социален контрол. Втората дефиниция авторката използва, за да подкрепи твърдението си, че езикът не само отразява действителността, но и въздейства върху нея и по-конкретно върху обществото /стр. 144-145/, като се опира на някои теоретични постановки на **Критическия анализ на дискурса** /напр. Fairclough 1989, 1992/. Смятам, че важността на социалната норма при определянето на ролята на връзката *език – култура* в изследване върху когнитивната метафора предполага по-голяма последователност при извеждане на работните понятия.

Без да навлизам в подробности ще спомена и отсъствието на по-подробен коментар на т.н. **“ideational function”** в рамките на функционалната граматика, на която авторката също се опира отчасти. Имам предвид, че в разработката се изхожда от презумпцията, че комуникацията **винаги** се осъществява, без да се разглежда възможността за възникване на ситуации на “miscommunication” и/или “communication breakdown” особено при неспазване на баланса между „новата“ и „старата“ информация в дискурса.

В рамките на този отзив няма да се спирам на подробния семантичен и структурен анализ, на добре подбраните примери или прекрасния английски, на който е написана дисертацията. Не мога да не спомена обаче задъблечеността на изследването, неговата многоаспектност и широкообхватност, умелото включване на митологични, философски, социални, междуличностни и др. аспекти, както и огромното количество литература, обхванато от авторката.

В заключение бих искала откровено да призная, че много отдавна не ми беше попадала дисертация с такова високо качество и затова предлагам на уважаемото жури да присъди на Милена Левунлиева научната и образователна степен „доктор“.

Цитирани източници:

Fairclough, Norman (1989) *Language and Power*. London: Longman.

Fairclough, Norman (1992) *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.

.....

проф. Ирена Василева

София, 01.08.2011 г.